

SUSANNE BREGNBÆK

SHANGHAI

Hver søndag eftermiddag mødes en gruppe ældre kinesere i en gammel villa i det centrale Shanghai og danser *waltz*, foxtrot og cha-cha-cha. Imellem numrene drikkes der grøn te og sludres livligt på husets veranda. Til lyden af en gammel grammofon og med udsigt til en stor åben græsplæne omkradset af store magnolietræer er det ikke svært at forestille sig tyvernes *high society-soireer*. Wang, der nærmer sig 80, griber chancen til at danse med den udenlandske gæst. Imens fortæller han, at denne gruppe af gamle venner også mødtes for at danse vestlige danse under Kulturrevolutionen – men for nedrullede gardiner. Senere fortæller en yngre mand mig selvsikkert på flydende engelsk, at dette er *the elite social club of Shanghai*. Selv har han en ph.d.-grad fra McGill University i Montreal og arbejder i øjeblikket med at rekonstruere gamle bygninger. Han mener, at det er sørgeligt, at så meget af den gamle kultur jævnes med jorden.

Villaen ligger på Huai Hai Lu, Shanghais hande­lsgade par excellence, så når man har lukket den tunge haveport, er man med det samme i en anden verden. Her ligger de store modehuse, Prada, Calvin Klein og Kenzo, side om side med restauranter, skønheds-saloner, tehuse og natklubber. Musik fra klubberne blander sig med lyden af taxaer og biler, der holder i tæt kø langs den trafikerede gade. Et hav af mennesker myldrer ind og ud imellem hinanden, og i Shanghais hyppige regnvejr kæmper paraplyer i alle farver om pladsen. Om natten er gaden et glimtende virvar af lysreklamer, der fortsætter, så langt øjet rækker.

Siden starten af det 20. århundrede har Shanghai haft status som Kinas mest vestliggjorte by. På grund af Shanghais placering som Kinas vigtigste havneby og indgangs-port til Kina for den øvrige verden har byen været hjemsted for den handelsmæssige og den intellektuelle elite. I dag er Shanghai et monument over Kinas kolossale økonomiske vækst og moderne livsførelse. Med inspiration i Ian Buruma og Avishai Margalits bog *Occidentalism* (2003) omhandler denne artikel forestillingen om Shanghai som lasternes by, der kan ses som et billede på Kinas ambivalente forhold til „det moderne“.

Orientens skøge

Shanghai, med sine myldrende slumkvarterer, kaffehuse, franske restauranter, Hollywoodfilm, russiske tehuse og handelsfolk og prostituerede af alle racer og overbevis-

ninger, var den mest korrupte, mest sjælløse, mest vestliggjorte urbane skøge af dem alle¹ (Buruma & Margalit 2004:41).

I den tankevækkende bog *Occidentalism* sporer Ian Buruma og Avishai Margalit nogle gennemgående forestillinger om den vestlige verden, som de hævder forener visse mellemøstlige og asiatiske tænkere. Som modstykke til Edward Saids berømte værk *Orientalism* 25 år tidligere, der identificerede de vestlige koloniale forestillinger om Østen, ønsker forfatterne til *Occidentalism* at vende blikket den anden vej og beskrive den måde, *vesten* bliver set på af dens modstandere. Bogen tager afsæt i en gruppe japanske intellektuelles diskussioner, da de mødes i juli 1942, umiddelbart efter Pearl Harbor, for at diskutere spørgsmålet om, hvordan man kan *overvinde det moderne* (op.cit.:1). De forbinder modernitet med vestlig imperialisme, der indebærer en slags åndelig død. Forfatterne hævder, at det kendetegnende for occidentalismen er et syn på den vestlige civilisation som materialistisk, maskinel, pragmatisk, hedonistisk og rationel. De fremhæver at occidentalisten typisk er fjendtligt indstillet over for byen.² Byen symboliserer indbegrebet af promiskuitet og amoralsk livsførelse, da det er kendetegnende for byer, at de er centreret omkring handel. Alt er til salg: Hoteller, butikker og bordeller sælger alle fantasier om *det gode liv* (op.cit.:18).

I Kina (såvel som i Japan) har de intellektuelle typisk svinget mellem en nationalistisk ophøjelse af egne traditioner og total vestliggørelse (ibid.). Bokseropstanden (1898-1900) indebar et angreb på alt vestligt og samtidig en dyrkelse af kinesisk kampsport, der skulle kunne modstå selv moderne våben (Chen 2004:12-4). I modsætning hertil ønskede Fjerde Maj-bevægelsen³ fra 1919 et opgør med kinesiske traditioner, der sås som en hindring for Kinas modernisering. Den maoistiske revolution var kendetegnet ved et ønske om at mobilisere de kinesiske bønder, ikke byproletariatet, og ifølge Burma og Margalit skyldes Maos originalitet hans „krig mod byen“ (Burma & Margalit 2004:40-2). Mao ophøjede det landlege liv over for storbyens korruption og dekadence (Chen, Clark, Gottschang & Jeffery 2001:3). Implicit associerede Maoismen byen med „alt, hvad der er fremmed og reaktionært“ og landet med „alt, hvad der er virkeligt nationalt og revolutionært“ (Meisner 1982:64). Byer blev forbundet med borgerlig dekadence, intellektualisme og amoral, og Maos mest umiddelbare fjende var de store byers „vestligt“ orienterede bourgeoisie. På grund af byens rolle som port til vesten kom Shanghai under særligt angreb. Shanghai blev især set som et symbol på vestlig imperialisme, korruption, degenereret urban luksus, overfladiskhed og dekadence. Med bordellerne i den franske koncession, cafeer og handelsmænd var byen ifølge Mao „den mest vestlige hore af dem alle“. Da kommunisterne overtog magten i 1949, var cirka en tredjedel af Shanghais befolkning afhængige af opium, og dette huskes stadig som et sårende symbol på det kinesiske folks svaghed over for den vestlige verden. Kommunisterne lukkede Shanghais bordeller, genudannede 30.000 prostituerede og tørlagde 200.000 opiumnarkomaner. Kampagnerne gjorde en ende på de afsindigt store forskelle imellem rige og fattige, og de udenlandske handelsfolk blev udvist af landet. Senere, på Mao Zedongs opfordring, marcherede en million rødgardister igennem Shanghais gader, og alle de, der mentes at have haft kontakt til udlændinge, blev kritiseret, tvunget til at bære tunge hætter og i nogle tilfælde dræbt.

Mao Zedongs ikonoklasme fulgte sloganet „De smukkeste billeder kan males på et hvidt stykke papir“. Dette indebar ikke blot et angreb på vestlig kultur, men i lige så høj grad et angreb på egen kultur og egne traditioner. Kulturrevolutionen angreb „de fire

gamle“: gamle skikke, gamle vaner, gammel kultur og gammel tænkning. Ved at gøre Kina til en *tabula rasa* ønskede Mao at følge marxistisk inspirerede ideer. Under Kulturrevolutionen forsøgte man at ødelægge alt borgerligt tankegods: templer, kunst, bøger,⁴ sprog og tanker. Bare det at besidde en mingvase var nok til at blive dømt „kontra-revolutionær“. Ungdommen i byerne blev sendt ud på landet for igennem arbejde at reformere sine tanker, og dermed ønskede Mao at skabe en ny kinesisk bevidsthed og en anden form for modernitet end den vestlige.

Shanghai som moderne metropol

Da Deng Xiao Ping⁵ overtog magten i 1978, erstattede han Maos vision med sin egen: „Det er glørværdigt at være rig.“ Han mente, at der var brug for et privat erhvervsliv, strengt kontrolleret af det kommunistiske parti, for at kunne modernisere Kina og genopbygge nationens magt og status (Burrma 2003:19). Under sloganet „Det gør ikke noget, om katten er sort eller hvid, bare den fanger mus“, annoncerede Deng, at det ikke længere var forkert at blive rig, og at alle ikke behøvede at blive det samtidig. I 1980'erne og 1990'erne oprettedes nogle særlige økonomiske zoner i det sydøstlige Kina, der skulle være drivkraften i et økonomisk boom, der skulle følge den samme udvikling som de såkaldte „asiatiske tigere“ (Singapore, Taiwan, Sydkorea og Hong Kong). Disse er blevet til eksplosive økonomiske centre, der fremviser modernitet og fremskridt internt i Kina og over for verden (Chen, Clark, Gottschang & Jeffery 2001:9). Med de økonomiske reformer har Shanghai genvundet og overskredet sin status fra før befrielsen som et dynamisk centrum for økonomisk vækst. I den statslige retorik beskrives Shanghai som dragens hoved i det storstilede moderniseringsprojekt, der ideelt set med tiden skal oversvømme hele Kina. Yangtze-floden er kroppen, og Shanghai er hovedet på dragen, placeret ved flodens udmunding. Ideen er, at Shanghais økonomiske boom skal trække de fattigere provinser længere vestpå med sig. Dette propaganderes i metroen på hightech-computerfladskærme, der hænger side om side med reklamer for mobiltelefoner, makeup og lingeri – som oftest formidlet via vestligt udseende fotomodeller.

Shanghai har et vist science fiction-præg over sig, og byen får enhver europæisk by til at fremstå som en soveby. Statistikkerne alene tager pusten fra en: Der er 20 millioner indbyggere i Shanghai. Der kommer 30.000 nye biler på gaden om måneden, og der påbegyndes et nyt højhusbyggeri hver 36. time. I midten af 1990'erne stod en fjerdedel af verdens høje byggekraner i Shanghai, hvor der også er planer om at opføre verdens højeste bygning (op.cit.:47). Den skal bygges på Pudong, det nybyggede handelsområde, der er skudt op på den anden side af floden over for den gamle havnefront, the Bund.

Det gamle og det nye Shanghai

Selv om turister fra hele verden (inklusive Kina) flokkes til the Bund, betragter mange shanghainesere stadig området med de gamle handelskamre, hoteller og banker som et pinligt minde om Kinas svaghed. The Bund står tilbage som et dekadent område bygget af fremmede magter, der åbnede Kina i kølvandet på nederlaget i Opiumskrigen i 1842.

Da det for nylig blev foreslået, at the Bund skulle tilføjes UNESCOs liste over World Heritage Sites på grund af de smukke koloniale bygninger, var der stor folkelig modstand (Gøttiske 2004). Ifølge det kinesiske nyhedsbureau Xin Hua mener mange kinesere ikke, at the Bund er „kinesisk“, og derfor er det en hån at hylde området som havende en særligt bevaringsværdig kulturel værdi (ibid.).

Pudong, det nye finansielle centrum, der i løbet af 15 år er skudt op på den anden side af deltaet, tager sig ud som et demonstrativt modstykke til the Bund og skal symbolisere Shanghais overlegne økonomiske status. Det er, som om dette ansigtsløft, der er et forsøg på at genvinde selvtillid, samtidig afspejler et megalomant mindreværds-kompleks. Set fra 86. etage af Jin Mao Bu, Kinas World Trade Centre – fra cafeen med navnet *Cloud Nine*⁶, fremstår de gamle kolonibygninger som små legetøjhuse, klenodier, som tiden for længst er løbet fra.

I Shanghai er tidligere tiders brede cykelstier skiftet ud med motorveje i flere niveauer. Set fra taxa er byen et forgrenet net af veje i flere lag, der ligesom bilerne fletter sig ind imellem hinanden. Ved den lange opkørsel fra ringvejen til the Bund svinger vejen pludselig til venstre i en blød bue, og silhuetten af Pudongs skyskrabere omkranset af vand og himmel åbner sig foran én. Shanghainesere er som oftest stolte af Pudong og understreger gerne, at „Shanghai er meget smukkere end før i tiden“. De fleste taxa-chauffører, jeg talte med, gav udtryk for denne holdning og var også enige om, at livet generelt er blevet bedre. Flere taxachauffører, jeg talte med, tilhørte den såkaldt *tabte generation*, der har været unge under Kulturrevolutionen (1969-79) (Kleinman 1986). De blev sendt på landet for at blive genopdraget og har derfor ikke fået nogen uddannelse. Nogle fremhævede stolt, at deres børn nu gik på universitetet. En nævnte med svag bitterhed i stemmen, at de unge var blevet „vestlige“. De lever et helt andet liv iklædt vestligt tøj og „mærkeligt“ farvet hår, og de har ikke lært at „spise bitterhed“ (*chi ku*).

Det er naturligvis ikke alle, der ukritisk bifalder det kinesiske styres moderniserings-ideologi. Mr. Hu, en pensioneret skolelærer, forholdt sig skeptisk: „De bygger en ny skyskraber og endnu en for at kunne sige: ‘Se, hvor er vi blevet moderne’. Men bønderne på landet er meget fattige, og det er der ikke nogen, der taler om,“ siger han. Som almindeligt menneske kan det være svært at følge med de store ideologiske kolbøtter. Byens entreprenører er de nye nationalhelte, og bønderne har for længst tabt deres særstatus.⁷ De enkelte bønder, der har forvildet sig ind til byen i håb om at sælge nogle af deres varer, ser i deres tykke vatterede tøj og med store bylter balancerende på en bambuspind på ryggen ud, som om de var faldet ned fra månen.

Den nye himmel på jorden

Selv om de dramatiske omvæltninger i byrummet (bulldozere nedriver med stor hast gamle bydele for at bygge nye moderne kontorbygninger, boligkomplekser og forlystelsessteder) kan forekomme anarkistiske, er betydningen af de nye steder stærkt kontrolleret. Shanghai, såvel som andre kinesiske (og østasiatiske) storbyer, er kendetegnet ved det store antal af såkaldte *temaparker*. Hvor Shanghai blev bygget med 1920'ernes Chicago og New York som forbillede, ligner Shanghai nu mere den skøre side af Los Angeles (Buruma 2003:7). I området omkring det kommunistiske partis første hovedkvarter fra 1921 har man for nylig genopbygget et helt forlystelseskvarter i traditionel

kinesisk byggestil. Området hedder Xin Tian Di, „den nye himmel på jorden“, som indeholder franske cafeer, et japansk traditionelt spabad, spansk cuisine og eksklusive butikker, hvor der sælges kinesiske antikviteter, haute couture og Mao-kitsch. Hovedparten af klientellet er udlændinge, og der er et bemærkelsesværdigt stort antal vestlige mænd med smukke yngre kinesiske kvinder. De fleste besøgende har ikke råd til at sætte sig på de dyre fortovscafeer, men nøjes med at fotografere hinanden – gerne med en blåøjet person med på billedet.

„Hvor amerikanerne bygger temaparker for at kompensere for deres mangel på historie, bygger kineserne temaparker for at kompensere for en bevidst destruktion af historien“, hævder Buruma, som samtidig mener, at fænomenet temaparker har et autoritært tilsnit, i og med der konstrueres en miniverden, der er totalt kontrolleret. Næsten alt er en kopi af et andet sted: hoteller i form af franske slotte, kinesiske tehuse på 15. sal, cafeer i togstationer bygget som tyske kroer eller fornemme kamre i Versailles⁸ (op.cit.:17). Intet overlades til tilfældighederne, og dermed kan alt fremstå perfekt (op.cit.:18). Det er det modsatte af kosmopolitanisme, men en form for selvtilstrækkelighed, et signal om, at Kina har alt det, den øvrige verden kan tilbyde. Et par unge mennesker, jeg talte med i Shanghai, havde været på forretningsrejse til Europa, og de var ikke synderligt imponerede. Da de blev spurgt om deres indtryk af Europa, lød det diplomatiske svar: „Europa må være et virkelig godt sted for gamle mennesker.“

Shanghai Baby

Selv om den kinesiske stat forsøger at kontrollere den sociale verden, er Shanghai mere og andet end temaparker. Teenagere søger inspiration til deres livsstil i hiphop, funk og salsa, og diskotekerne er fulde af unge mennesker, der udtrykker sig i et sprog, som er fremmed for deres forældres generation. Selv om mange unge mennesker er opdraget til at tænke på Kinas udvikling frem for deres egen personlige udvikling, er det blevet moderne at „realisere sig selv“ (*si wo shi xian*).⁹ I 2000 udkom romanen *Shanghai Baby*, der hurtigt blev en international bestseller. Genren er en helt anden end striben af kvindelige kinesiske forfattere (Jiang Chungs *Vilde Svaner* m.fl.), der til et engelsklæsende publikum har udgivet delvist selvbiografiske beretninger om deres lidelse under den maoistiske revolution. Wei Huis *Shanghai Baby*, derimod, handler om den 22-årige forfatterspire, Coco – efter Coco Chanel – der følger sine personlige ambitioner, sine følelser og sit begær. Romanen udspiller sig en stor del af tiden i området omkring the Bund og spiller på tidligere tiders billede af Shanghai som stedet for dekadent livsførelse:

Vi gik ned til flodbreden, Waitan [the Bund], som vi plejede, fordi det hen på natten var et fredfyldt paradis. Så kravlede vi op på taget af Peace Hotel ad en hemmelig vej, først gennem et vindue på et dametoilet og derefter op af en brandtrappe. Vi havde været deroppe mange gange og var aldrig blevet opdaget. Vi stod på hotellets tag og så ud over de oplyste bygningers skygger på begge sider af Huangpufloden. Østens Lysende Perle – det højeste tårn i Asien, en erigeret stålsøjle, der ligner en penis, som trænger op i skyerne – rejste sig som et bevis på Shanghais tilbedelse af forplantningsevnen. Færgerne, bølgerne, de bælgmørke græsplæner, de blændende neonskilte, de skræmmende store bygninger, alle disse tegn på materiel velstand er byens elskovsmidler [...] Vi betragtede byen, men følte os alligevel fjernt fra den, imens vi talte om vores følelser og kærlighed [...] glemte jeg alt om min sociale identitet (Wei 2000:17).

Shanghai Baby afspejler en forestilling om byen som orientens skøge i en moderne udgave. I modsætning til kolonitidens orientalistiske forestillinger om kineserne som de „ydende“ og europæerne som de „nydende“ tegner den et andet billede af „East meets West“. Coco har to elskere: den følsomme, men impotente Tian Tian, der er hendes tvillingsjæl, og den tyske forretningsmand, Mark, der er potent og handlekraftig, men følelsesmæssigt kold. De to elskere kan ses som et billede på Shanghais splittelse imellem occident og orient såvel som den kinesiske ungdoms splittelse imellem vestliggørelse og traditionalisme.

Coco, Madonna og bogens andre excentriske personer, der spænder over transvestitter, punkere og narkomaner på randen af et nervøst sammenbrud, er ligeglade med sociale normer. Samtidig med at de udtrykker deres *Weltschmerz*, vil de have deres andel af sex, drugs og rock 'n' roll. Bogen og dens personer er så karikerede, og det liv, de lever, så overfladisk, at den afspejler en fantasi om det moderne liv. Den afspejler forestillinger om vestlig forbrugerisme, individualisme og nydelse, der bliver så demonstrativt beskrevet, at resultatet er en karikatur. Som *Vilde svaner* et årti før blev også *Shanghai Baby* brændt offentligt, men herefter solgt i flere millioner eksemplarer på det sorte marked.

Hvad er det farlige ved en roman som *Shanghai Baby*? Wei Hui (f. 1972) havde skrevet fire bøger, før *Shanghai Baby* blev udgivet og hun selv udråbt til Kinas nye generations lysende litterære stjerne, men da den delvist selvbiografiske *Shanghai Baby* udkom, blev den forbudt, og hun blev beskyldt for at være „dekadent og en slave af vestlig kultur“. Læst igennem occidentalismens optik indkapsler *Shanghai Baby* det, Buruma og Margalit kalder occidentalisme: kun at tænke på umiddelbar tilfredsstillelse, materialisme og narcissistisk individualisme. Buruma og Margalit beskriver occidentalisme som et fænomen, der paradoksalt nok har rødder i vesten (op.cit.:6). Oplysningstiden og den deraf affødte sekularisme og frisind fremkom i vesten, men kritikken af den var også et vestligt fænomen,¹⁰ selv om det nu er fra mellemøstlige og asiatiske stemmer, at denne kritik ytres tydeligst og mest drastisk. Buruma og Margalit forklarer denne tese gennem den metafor, at occidentalisme kan sammenlignes med de farverige tekstiler, som blev eksporteret fra Frankrig til Tahiti, hvor de blev omdannet til nationaldragter, hvorefter de blev malet af Gauguin som eksempler på tropisk eksotisme (ibid.). I forhold til *Shanghai Baby* er der tale om, at forfatteren omfavner vestlig kultur og postulerer, at Shanghais ungdom er „vestliggjort“, men hendes ideer om dette liv er tydeligvis taget fra occidentalismens forestillinger. Derudover drages den kinesiske maskulinitet i tvivl, hvilket kan ses som en metafor for Kinas svaghed over for det stærkere vesten. Romanen er kontroversiel, fordi Coco frivilligt vælger at underkaste sig en identitet som „orientens skøge“ i moderne forklædning. Hun ender med at være den sårede part, da Mark forlader hende og rejser hjem til Tyskland med sin tyske kone.

Wei Hui er indbegrebet af det, kommunistpartiet kendetegner som ungdommens manglende moral, der er forbundet med en ukritisk tilbedelse af vestlig livsstil. Hvor man fra officielt hold ønsker sig disciplinerede kroppe og hjerner, der er i stand til at udsætte den umiddelbare nydelse for at arbejde for nationen (Anagnost 1997), lever *Shanghai Babys* personer helt og holdent i nuet. De er optaget af deres egen identitets-skabelse, og bogen slutter med, at Coco stiller sig selv spørgsmålet: „Hvem er jeg egentlig?“ Spørgsmålet synes at mime byens identitetsmæssige usikkerhed. Forsøget på at finde Kinas egen vej til modernisering indeholder et næsten skizofrent forhold til vestlig kultur. På den ene side omfavnes vestlige forbrugsgoder, og det er endda moderne at

komme under kniven for at få et par vestlige øjenlåg eller en benforlængende operation. På den anden side bliver vestlig livsstil med mellemrum dæmoniseret i nationalismens navn. For nylig iværksattes en kampagne for at forbedre de unges moral. Tv-værter bør ikke længere optræde i „mærkeligt tøj og have vestlige frisurer“, og de skal ikke forurene det kinesiske sprog med brugen af engelske udtryk (Gøttiske 2003).

Alt imens man fortsætter med at bygge flere og flere skyskrabere, der rækker op i himlen som moderne babylontårne i et bevidst forsøg på at kopiere vesten, en civilisation, man samtidig ønsker at overgå, er der forlydender om, at Shanghais undergrund er ved at synke under tyngden af de mange skyskrabere.

Noter

1. Min oversættelse.
2. De røde Khmeer så Pnom Pen som beboet af kapitalistiske, degenererede mennesker, der havde tabt deres sjæl og derfor ikke burde behandles som mennesker (op.cit.:44). Via systematisk massebord skulle det ægte land genopstå. På samme måde angreb Taleban-oprørerne Kabul lige så brutalt. Ligeledes argumenterer de for, at angrebet på Tvillingetårnene den 11. september kan ses som et symbolsk angreb på „byen“ – her det finansielle centrum.
3. Den berømte forfatter og nationalhelt, Lu Xun, der opfattes som faderen til moderne kinesisk litteratur, var en af foregangsmandene i Fjerde Maj-bevægelsen. Han opfattede disse *qi gong*-inspirerede gymnastikformer som „feudal overtro“. I stedet omfavnede han vestlig litteratur og naturvidenskab. Han opfordrede intelligentsiaen (i Shanghai i særdeleshed) til at blive „spirituelle krigere“, forfattere, der kunne give stemme til Kinas stille masser (Lyell 1990:xiii). I stedet for at give landbefolkningens „iboende overtro“ skylden for Kinas tilbagestående angreb han sin egen klasse, som han anså for at være elitær og dobbeltmoralisk (ibid). I Lu Xuns romaner er heltene kvinder og bønder: små mennesker, der er uselviske og uspolerede.
4. Maos store helt var kejseren a Qin, en despot fra det tredje århundrede f.Kr., som huskes for at have begyndt konstruktionen af Den Kinesiske Mur og destruktions af kinesiske klassikere. Han var også den første til at iværksætte store bogafbrændinger (Buruma & Margalit 2004:40).
5. Deng led selv personligt under Kulturrevolutionen, i og med hans søn blev handicappet som følge af at blive smidt ud ad et vindue som del af en kritik session.
6. Det engelske udtryk *cloud nine* har ligesom det danske udtryk *den syvende himmel* paradisiske konnotationer.
7. Det kinesiske styre er alt andet lige meget bevidst om faren for, at landbefolkningen ikke får en tilstrækkelig del af Kinas økonomiske fremskridt. Dette er et omtåleligt emne, og der gøres meget for at forsøge at sikre, at landområderne også får del i udviklingen. Samtidig er der både officielt og populært en stærkt nedsættende diskurs om landbefolkningen. Ifølge antropologen Ann Anagnost er der tale om en statsligt defineret civiliseringsproces, der skal gøre Kina klar til at indtræde på det globale marked (Anagnost 1997). Befolkningens kvalitet (*suzhi*) forsøges styrket via videnskabelig uddannelse frem for religiøsitet og overtro, og her halter landbefolkningen bagefter.
8. I en lille by uden for Guangzhou i det sydlige Kina har man bygget en kopi af Det Hvide Hus, og i Shenzhen har man placeret et helt nyt beboelsesareal over for en ny temapark kaldet *Windows of the World*, der indeholder både Eiffeltårn, Colosseum og Potala (Buruma 2003:17).
9. Disse to poler udelukker ikke nødvendigvis hinanden. Jeg talte med en studerende ved Fudan Universitetet i Shanghai, der ønskede at „realisere sig selv“ ved at søge en stilling i statsapparatet, så han kunne være med til at rette op på Kinas svagheit i forhold til vesten de sidste 150 år.
10. Tyske romantikere som Richard Wagner så „Paris, Europa og vesten“ som forbundet med „frivolitet og kommercialisme og korruption i modsætning til Tysklands mere behagelige tilbagestående“ (Buruma & Margalit 2003:22).

Litteratur

- Anagnost, Ann
1997 National Past-Times: Narrative, Representation, and Power in Modern China. Durham: Duke University Press.
- Buruma, Ian & Margalit, Avishai
2004 Occidentalism: A Short History of Anti-Westernism. London: Atlantic Books
- Buruma, Ian
2003 Asiaworld: Om temaparker og den asiatiske verden som en dårlig kopi af den vestlige. Lettre 2:17-21.
- Chen, Nancy, Constance K. Clarik, Suzanne Z. Gottschang & Lyn Jeffry
2001 China Urban: Duke University Press.
- Chen, Nancy
2003 Breathing Spaces: Qi Gong, Psychiatry, and Healing in China. New York: Columbia University Press.
- Gøtske, Martin
2004 For meget vestligt er ikke godt. Information 21.-22. august.
- Kleinman, Arthur
1986 Social Origins of Disease and Distress. New Haven: Yale University Press.
- Lyell, William A.
1990 Diary of a Madman: And Other Stories. Lu Xun. Honolulu: University of Hawaii Press.
- Meisner, Maurice
1982 Marxism, Maoism and Utopianism. Madison: University of Wisconsin Press.
- Wei, Hui
2000 Shanghai Baby. København: Rosinante.